

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmintetlen levelek nem fo-
gadhatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetés-, nyiltér-
és felzárómlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe itors tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A beteg társadalom.

Altalános tapasztalás szerint veleszületett hi-
bája az kisebb-nagyobb mérvben az emberiség tag-
jainak, hogy a jólét felfuvalkodottakká, elbizakodot-
takká teszi. — a nyomor pedig elaljasítja, a szenvedé-
sek elesüggeszítik, s nem ritkán bűnre esábitják.

E hiba, mint véres fonal húzódik át a világ
történetén. S nem emlíve a szenvedély egész
legióit, melynek teremé ereje ritkán, romboló ha-
talma pedig lépten-nyomon látható: elég legyen ez-
uttal azon általános, különösen kis városokban ta-
pasztható társadalmi kórra mutatni, mely folyto-
nosan rombol a nélkül, hogy valami üdvöset, valami
jót létrehozni, vagy az emberiséget az élet valódi
célja, a boldogság felé, egy lépéssel is előrevinni
képes volna.

E kóros állapot, mely a mások tetteinek hely-
telen s legtöbb esetben minden igazságot nélkülöz-
meg-, illetve eltelésében áll a nélkül, hogy azoknak
indító okaira, a körülményekre csak egy futó pil-
lantást vetni, fáradságot vonunk magunknak.

Pedig Socrates szerint „az emberi életnek fő-
ezelja a boldogság, s hogy boldogok legyünk: he-
lyesen kell magunkat és másokat megítélni, minek
legbiztosabb alapja a választóképeség a jó és rossz,
vagyis azok között, melyek az emberiséget fentebb
említett céljához közelebb viszik, vagy attól eltá-
volítják. — De hogy az elsőt minél nagyobb mérv-
ben megszerezzük, az utóbbiakat minél messzebb tá-
volítani képesek legyünk, szükségünk van a magunk
és mások megismerésére, hogy minél ritkábban
legyünk kitéve a csalódásnak, s minél biztosabban
haladhassunk a kitűzött cél felé.

E bölcselési rendszer a Krisztusi istenfűság
alapelvétől, a szeretettől, alig választja el valami.
S dacára annak, hogy a világ évről-évre halad
előre a művelődés pályáján, s dacára annak, hogy
az alapelvek kimondása óta hosszú sora tűnt el a
századoknak: mégis jelen társadalmi életünk sem
az egyéni, sem a társadalmi, sem pedig az általános

boldogság felé egy hajszálnyit sem közelített; s ott
vagyunk ma is, a hol évezredekkel ezelőtt volt az
emberiség, melyet legjellemzőbben e szavakkal fe-
jezhetünk ki: lupus homo homini.*)

Hogy e példabeszéd hatását s erejét nagy
mérvben korlátozzák a művelt társadalmi törvé-
nyek, egyik kiváló érdeme koruknak; hogy az
enyém és tied közti fogalom s a tulajdonjog szent-
ségének tisztelete napról-napra nagyobb tért hódít,
legerősebb biztosítéka jogi érzetünk fejlődésének;
de ezenkívül vannak oly kóros tünetek, melyek el-
len nincs biztosíték, nincs óvszer, s ez a rágalom.
Ez a kisvárosi élet százezer szörnyetege, mely ké-
pes belenyulni a családi élet szentélyébe, elszib-
basztani a legszebb akaratot, utját szegni a leg-
nemesebb vágyaknak, leszorítani a szereplés teré-
ről azokat, kikben akarat, képesség, erő és kitar-
tás párosulnak.

Ez az oka annak, hogy ha társadalmunk fej-
lődik is külsőleg, alig van olyan rétege, mely ma-
gában ne hordaná kisebb-nagyobb mérvben e kór-
nak csiréit, mert ma nem azt nézzük „mit“ mon-
danak, hanem azt „ki“ mondja; így az elv, az esz-
me rendesen háttérbe szorul a személy előtt; pedig
azon eszme, mely csak addig tart, míg egy em-
beri élet, ma már nyomtalanul enyészik el.

Társadalmunk ily kóros állapotának alapja pe-
dig az, hogy nem ismerjük magunkat kellőképp, így
mások megítélésében rendesen reszrehajlóan járunk
el. Hogy pedig ez sem saját egyéni boldogságun-
kat elő nem mozdítja, sem a társadalmat realisan
nem viheti előre, könnyen érthető. Mert miként
több vagyonos polgára van bizonyos államnak, an-
nál gazdagabb az: épen úgy minél több boldog
egyén egyesül egy nemes cél elérésére, annál bi-
zosabban fog az megvalósulni. Így válik az egyéni
boldogság a társadalmi és állami jólét alapjává.
Csakhogy mindezeket tudva is, úgy tapasztal-

juk, hogy a boldog ember épen oly ritka ma, mint
volt évezredek előtt. Igen, mert ma is többet sze-
retünk a mások ügyeivel foglalkozni mint a ma-
gunkéval, s valóban igazat kell adnunk annak, ki
azt állította, hogy ha mindenki egy századrész any-
nyit foglalkoznék saját ügyével, mint a mennyi időt,
pénzt és fáradságot fordít mások magán- és nyil-
vános életének kutatására: sokkal boldogabbak vol-
nának az egyesek, tisztább a társadalom, virágzób-
bak közintézetek.

Ugy de nem vagyunk képesek még ma sem
minden figyelmünket első sorban saját tehetségeink,
hajlamaink és tetteink szigorú elbírálására fordítani.
Ma is teljesen érvényben áll az, hogy „mindenkinek
maga felé hájlik a keze,“ minek folytán ugy a ma-
gunk, mint a mások megítélésében legtöbb esetben
az önérdek, haszonlesség, személyes aspiratio, fő-
képen pedig a felületesség viszi a főszerepet min-
denütt, még pedig az igazság és méltányosság ro-
vására. — Mert nincs erőnk sem magunk, sem
mások tetteinek okait fűrészni, így rendesen ár-
tunk a nélkül, hogy használni tudnánk.

Az ilyen eljárás ártó hatása pedig épen a kis-
városi társadalmi életben nyilvánul leginkább, meg-
gyilkolójaként csaknem mindennek a mi szép, üd-
vös és magasztos. — Ezért beteg a társadalom,
ezért oly ritka a boldog ember.

Hogy tehát minél boldogabbak legyünk, tanul-
juk megismerni magunkat, hogy másokat is meg-
ismerhessünk; helyezük magunkat azoknak he-
lyére, kik felett ítéletet mondani akarunk, akkor
ítéletünk lehet ugyan téves, mert ez a felfogástól
függ, de igazságtalan és méltánytalan soha. — S
ha így fogunk eljárni magunk és mások iránt, s
ha saját ügyeinkkel többet fogunk foglalkozni, mint
a másokéval, boldogokká leszünk mi, erőssé a tár-
sadalom, virágzókká válnak közintézetek, könnyen
megvalósulhat lesz minden életrevaló eszme, s
ama százezer hydra előbb-utóbb elveszti fulánkját;
a földi élet pedig, melyet sokan szeretnek a siralom-

*) Farkas az ember embertársára nézve.

Szerk.

T Á R C Z A.

Apám sirján!

I.

Virul, virul a föld, kihajt,
Kizöldel a fa ága,
Kinyílik az erdő, mező
Ezernyi vad virága.

Szelid sugár, meleg sugár
Csókjára majd kiesattan
A rózsza kelyhe, lomb s virág
Hirdeti, hogy tavasz van.

Völgy és halom benépesül,
A hallgatag világon
Kedves, vidor zaj kel megint,
Madár dalol az ágon.

Bimbót hoz a kóró bokor.
Avar, sivar feyében,
A kis patak hullámaival
Csevegve lejt az éren.

Zöld lesz ez is, a temető,
Zöld pázsitos, virágos.
Halott poron, bús hantokon
Hű gond növeszt virágot.

E fájdalom e gyász helye
Mintha uj színt cserélne,
Zöld pázsiton, virágba, a
Feltámadás reménye.

II.

Sir, sir, sötét, mély éjszaka,
Melyrek nincs fénye, csillaga!
Altasd, altasd őt csendesen
Ki kebleden nyugszik, pihen:
A hű férjet, a jó apát!

Boldog hogy birja zálogát
Lelkünk e hitbe: nem fed el
Örökre a sir, szemfedel.
A lélek él, túl túl az életen,
Találkozunk egy szebb hazába fenn.

III.

Ki, kijöttem, a temetőre,
A halottakhoz, elhagyottan
Kik porlanak sötét ölen, ki
Meglátogatni én halottam.

Felkeresem, fel újra a sirt,
A jó apa holott temetve,
Hová hű gond tevő pihenni,
Áldva van az, áldva, s szeretve.

Beültetem, be, friss virággal,
Hisz ugy szerette a virágot.
Hantot hozok, zöld pázsitot rá,
Hadd legyen az füves, virágos.

Bokort, bokort, fehér liliom
Bokrát! hogy illatozva ága
Fehér bimbót hozzon, fakasszon!
Ez volt az ő kedvencz virága.

Lágy szírmot hantjára ez ejtsen!
Illat, virág, míg átölelték
Sirját, hadd ez virasszon álman,
Jelképező szép tiszta lelkét.

Leülök a fejfa tövére,
Elmerengek a méla csendbe,
Ah! a merengő bús kebelnek
Jól esik a temető csendje.

Virulj, virulj! fakadj ki, zöld hant!
Lágy fű susogd: a sirba is van
Van élet a por is kizöldel!
A lélek él, él, halhatatlan!

Borsody Béla.

Kárpátoktól Adriáig.

— Vázlatok Tschew-Egueux utinaplójából. —

(Folytatás.)

Lassan-lassan a kéklő távol homályába merül alá a
nap, a nyugati láthatár halvány piros szegélyzetbe öltözik,
s a csendes tötükör vissza mutatja a kékes-szürke ég sápadt
holdját esillagtáborának ünneplő pompája között.

És az éji csöndben, melyet egyedül a vonatrobogás
rendszeres lármaja zavar, kiülök a koesi hágesőjára és bá-
mulom a természet ünnepét, melynek felséges képeit cso-
dálva egy megrögzött materialista is kénytelen volna meg-
szelidülni és leborulni a lélek leküzdhetetlen ábrándjai előtt.

Valóban: egy balatonparti alkonyat minden képzelet
felülmulóan csodaszép. A tötükör — egy kisebbszerű
tenger, mely hatalmát nagysága által csak sejteti, de nem
fitogtatja — óriási és szelid; hullámaival nem félsz, mert
partjain a kikelet pazar díszében elődbe tárja a festői szép-
ségű vidékek egész tájkép-láncozatát, melyek szemléletében
a szív és lélek minden mozdulata vágyá növekszik. A gon-
dolatok és érzelmek szinte halomra torlódnak, s alakjaikat,
neveiket különválasztani nem vagy képes; olykor bánat,
majd gyönyör-érzelmek között ingadozol, s mikor Kesz-
telyhelynél a két órán át 10 mértföld hosszú vonalban bámult
csodalátványok tarkasága egyszerre megszakad, s tekinte-
ted a beláthatatlan róna egyhangú távolába mélyed: ugy ér-
zed, mintha az egész Balaton-vidék panorámája egy felejt-
hetetlen álom ezernyi gyönyörével örökös, kedves tanyát
vert volna megfrissült phantasiádban.

E benyomások valóban maradandók, s erejüket a tá-
vozás csak növeszti. És a természet, mintha sejtene a mi
társaságunk vágyait, a földet körülünk elárasztja az új titok-
ságot ragyogásával. A lélek valamely szomju vágy hábor-
gásai között, egészen a felizgatott képzelem hatalmába ke-
rül, és bélémerül a roppant mindenség csodás mysteriumai-
nak bódító kutatásába, keresi az Istent, az Igazságot, a vég-
telent; egy bizonyos viszonyt a szellem és anyag tárgyai,
alakjai között, míg nem a világmozgató erők keptelenül
óriási arányainak szemléletében kéjes kishitűség szállja meg
a szívet, mely elszunnyad azon sejtelen nyomása alatt, hogy
egy emberi lét számba sem vehető parány a világegyetem
örök rendszerében.

* * *

völgyének tartani, virágokkal behintett utja lesz a legszebb tökéletesedésnek. — d —

Közigazgatás.

A megyei közigazgatási bizottság május havi ülése a hó 10-én tartott meg Fay Gusztáv főispán elnöklété s a választott tagok csekély részvétele mellett, miben a gazdákat a losonczy vásár akadályozta.

A megyei alispán jelentése szerint a közigazgatás ez ágának legnevezetesebb teendőjét képezte a fősorozás befejezése és a közmunka szolgálománya beszolgáltatásának folyamata tétele. Előbbi akadály nélkül folyt le, s az alispán elismeréssel említi azon kötelességszerű hivatalos buzgalmat és igyekezetet, mellyel az ujonczállítási munkálatok elkészítése, valamint az ujonczállítással a járási tisztviselők tanúsítottak. Említi továbbá azon örvendetes tapasztalást, hogy a hadkötelesek is készséggel jelentkeztek s az általános védkötelezettség iránt eddig tapasztalt idegenkedés szűnőben van. A sorozási eredmény azonban már nem oly kedvező, mert a rimaszombati és rimaszécsi járásokban az ujoncz jutalék nem volt egészen kiállítható, s a hátralék tetemes, összesen 53 legény.

E két járásban a serdülo nemzedék satnyulása szembeötöl, a mi kétségbevonhatatlanul azon elszegényedés okozta hiányos táplálkozás mellett a szesz italok mértéktelen élvezetének, különösen a pálinka ivás általános elterjedésének ép oly sajnálatos mint káros következménye.

A megyei közgyűlés által elfogadott közmunka felosztása az egész megyében folyamatban van. Sajnosan említi az április 30-iki jégzáró által a Balog völgyében okozott kárt, mely 10 község termését annyira megrontotta, hogy a legtöbb helyen újból kellett vetni.

Tüzeset négy volt, s a személy- és vagyonbiztonság nem zavartatott nagyobb mérvben.

A kir. adófelügyelő kimutatásából értesültünk, hogy ápril havában 4000 frttal kevesebb adó folyt be, mint a múlt év ugyanazon havában, mi a kedvezőtlen közigazgatási viszonyoknak következménye.

Az iskoláztatás tanfelügyelő jelentése szerint általában rendes volt, s eltekintve a tavaszi mezeli munkától — a mikor különben is a felső osztályokat látogató tanulókat fel kellene menteni, — általában rendes volt Iványit, Pohorelát és Klenócz községeket kivéve, mely utóbbiban az ismétlődő oktatás megint szűnnetel.

A dobsinai polgári fi- és leányiskolák felállítására ügyben újabb lépés történt, mennyiben a közokt. kormány az ügy szabályszerű tárgyalását elrendelte a város folyamódványára.

A jelentés kiterjed továbbá a tiszolczy városi ipariskolának a kir. tanfelügyelő által elrendelt bezáratása, mit a miniszter tudomásul vett, s a megyei ipariskolák állami segítségével megjelözték, hogy a 7 iparostanonciskolának ez évre engedélyezett állami segély a kimutatott hiánynak csak mintegy 50%-át fedezi.

Iskoláztatást végzett a tanfelügyelő 13 iskolában, s elismeréssel említi ki a likéri gyártelepi magyar tannyelvű iskola mintaszerű kiépítését, felszerelését és vezetését, valamint a nyustyai ev. iskola tanítója Scholcz Adám sikeres működését a tanítás minden ágában, de kivált a magyar nyelv terjesztésében.

Kir. mérnök, illetve helyettese jelenti, hogy a hónap elején a hófúvások közlekedést helyenként feltartóztatták, azonban az akadályok néhány nap alatt el lettek hárítva. A fentartási munkálatokat azonban a hónap második felében meg lehetett kezdeni úgy az állami, mint a megyei utakon.

Az árvaügyek intézésénél ápril hó folyamata alatt akadály nem merült fel. Az árvahagyaték tárgyalása most már az 1886. évi VII. t. cz. rendelkezése szerint a kir. közjegyzők által intéztetik el, az árvákat és gondnokokat illető értékpapírok közül 30650 frt értékű földterhermentesítési kötvény után esedékes szelvények 817 frt 84 kr. értékben beváltattak. Az egészségügyi állapot kedvező volt. Az uralkodó

Reggelre ébredve az édes magyar föld virágzó képe eltűnt szemünk elől. Kazisza, Zákány, Zúgráb, Károlyváros mesze maradtak mögöttünk s vonatunk, mely a kipihent utasok hajnali lármájában szinte felélénkült, már a horvátországi természetlen köhégek szikláit között rohan fáradszóló kintűzött ez a fény. Köröskörül az istriai, krajnai és horvát hegyermek hóborította esucesain villannak meg a felkelő nap biborsugarai, s mi hol mélységek fölött szédítő magasságban haladunk, hol alagutak sötétjében tűnünk el, vagy két óriás sziklafal von korlátot gyönyörködni ohajtó érzéseink előtt.

Ez a legmerészebb vasút, melyen valaha utaztam. „Hazard vasút” mint egy utitársam megjegyezte, melynek minden darabját dynamittal s csakánnyal kellett kivésni; körülöttünk mindenütt kő és kő, szikla szikla tetetjen; s a nővényi életet csak a gyéren burjánzó gyalogfenyő képviseli; e kopár sziklatömbök ritka növényzetükkel úgy néznek ki, mint egy-egy elkopaszult agg emberi fej, melyen tévedésből felejtett az idő emléktől néhány szál haját.

Minden talpalatnyi földcske becses itt, melyet a lét-küzdelem kényszerű munkájával, a fáradszóló emberi kéznek a beláthatatlan kővilág gyomrából kikaparni sikerül; 2—3—4 öles területeket 10—20 szekér kővel látunk itt körülkerítve, s behordva mesze vidékről elhozott finom vörösbarna kertifölddel. Nem ekével — mely e csekélységek el nem férne — de bicskával szántanak itt, a káposztafajak száma határozta meg a gazda becsületét és vagyonállását, nem a hatőkörös, de a hatkaposztafajes gazdák itt a falu tekintélyei.

A vidékek uttalank és koparak, a kanyarulatok nem változtatják, csak ismétlik az imént áthaladt tájak képeit, s mégis a tekintet nem tud hozzászokni e látományokhoz, mert minden csekélységen az idegenszerűség bája és félelmetessége borong; érzi az ember, hogy közel van valamihez, a mi borzasztó és nagy; egy kis tolyócska merész kanyarodásokban kíséri utunkat, hol eltűnve, hol ismét előbukkanva, gálizzöld vize mintha rokonságban állana a tengerrel, rajta már a nagy városok szokott előőrsei: gyárak, gátak és malmok építvék; a vasutvonal kigyózza tekereg felfelé a Karst sziklahegység óriás magaslatain, s vonatukat két mozdony igyekszik az előszakott gyorsasággal röpiteni, mert a program szerint reggeli 9 órára Fiumében kell lenniük. (Folytatása következik.)

korfaj leginkább hrutos lobos volt, de elég nagy számban fordult elő a bélhuzam burutos és lobos bántalma is. Járványos betegségek közül a himlő mutatkozott szörványosan legnagyobb mérvben Söregen, továbbá a vörheny és kanyaró. Rühben szenvedt Polonkán 16 gyermek. Orvosrendőri boncolás teljesített 6 esetben. Dajkaságban levő 15 gyermekre gyakoroltatott hatósági felügyelet. Az állategészségügy az egész megyében kedvező volt.

A kereskedelmi és iparoskörök nehézségei megyénkben.

(Folytatás és vége)

Jolsvárol a következőket jelenthetem:

A múlt évi itt létemkor megpendített s részleteiben is megbeszélte alsófoku kereskedelmi iskola végleg szerveztetett. Az ipariskolának már második osztálya is megnyitott. Ez iskolák példásan igazgattak s a tankötelezettség végrehajtására ezelszerű intézkedések történtek. Az ép folyamatban levő rajzoktatáson jelen voltam s a rajzokat megtekintvén, megjegyeztem, hogy a ministeri tanterv szigorúan követetik s hogy a jártasabbak iparáguk igényei szerint foglalkoztatnak.

Az ipartestület eszméje mindaddig valósítható nem volt. Mintegy fele a mesterekből ohajtaná ugyan a testületet, de a másik felét jórészt azon okok tartják vissza, melyeket Rozsnyórol szóló jelentésemben említettem. Biztos tudomást szereztem arról is, hogy a tanoncok szegődtesése és szabadtása a társulatok kebelében máig itt is folyamatban van, hogy ezen actusoknál bizonyos díjak szedettek s hogy végül az új embert azzal kényszerítik a társulat tagjai köze lépni s a 20 frt díjat megfizetni, hogy országos vásárokon részökre helyet maguk között nem adnak.

Az ipartestület ügyét immár az iparhatóság vette kezébe s ígerték bírok, hogy az iparhatósághoz az ipartörvény végrehajtásáról szóló rend. 43. §-a értelmében a kérvény pár nap alatt be fog nyujtatni.

Az ipartestület alakítását ép Jolsván felettebb szükségnek tartom, mert a kisiparosok létszáma e városban valóban ijesztő mérvben apad. Igazolva látom a tapasztalatokban azt, hogy a kisiparosnak, ha elszegényedik, egyéb mentsége nem marad, mint a gyáripár szolgáltatába szegődni, miként azt a kamara 1880. évről szóló jelentésében már jelzé.

Ily viszonyok között a szervezkedés, a fegyelem és rend biztosításával, testületi szellem fejlődésének lehetőségeivel, segélypénztárak létesítésével, a legjobb hatást eredményezné.

Jolsva elszegényedett iparosai a chisnyovizi gyárban mint gyármunkások foglalkoztatnak. Az itju nemzedék is ide tölül. Mintegy 25—30 tanonc nyer foglalkozást ugyane gyárban. Sajnos, hogy ezen tanoncok oktatásáról még ez idő szerint gondoskodás nem történik. A fiuk nagy része jelsvai ipariskolába volna jártható, avagy a gyár is gondoskodhaték a telepen való oktatásról. Ez irányban a szolgabírói hivatal és Jolsva város tanácsa mint iparhatóságok s mindenesetre a megye tanfelügyelője megkeresendő, értesítendő volna.

A város határában lett kvarezhomok értékesítése s az országos vásárok napjainak irányzása tárgyában hozzám szóbelileg intézett megkeresések irásba is be fognak nyujtatni a kamarának.

Az ipartanoneziskola részére kérem a műipari mintalapok 1—1 füzetét megküldeni.

A nagyrözei ipartestület létesítése ügyében megindított mozgalom eredménytelen maradt. További élesztést elejendőnek találtam az okból, mert az iparosok száma csak 39, s a szükséges értelmiség nincs meg. Az alsófoku iparhatóság e megállapodásomat teljesen osztotta.

Az iparhatósági megbízottak intézménye általán nem vált be a megyében, de legkevésbbé itt. Egy év telt el a törvény életbelépése óta, s egyetlen jelentős iparhatósághoz nem tetetett. Mindenütt, úgy itt is odahattam, hogy a megbízottakat maga az iparhatóság lássa el munkával, ismételtén tárja eléjük törvényszabta hivatásukat, s különösen hasson oda, hogy a megbízottak testületé alakulva az év folytán több tanácskozára hivassanak egybe. Számos hiány s rendezni való tűnnek fel ily almakkor.

Az ipariskola, melyet már az előző évben megpenditettem, végleg szerveztetett. A tankötelezettség pontosan végre van hajtva. A rajzbani előhaladáson a kezdet nehézségei s a rajzeszközökben mutatkozó hiány látszanak meg. A városi előjáróság ritka jóakarata és buzgalma e hiányokon okvetlen segíteni fog.

A polgári iskola mellé szervezett asztalos tanműhely haladását örömmel konstatáltam.

A gyakorlati szakoktatásnak csaknem egyedüli képviselői nálunk ez idő szerint a tanműhelyek. A közoktatásügyi kormány nagy reményeket fűz az intézményhez. Az iparos világ feltű szemmel nézi a fejlődést. Az adott körülmények között nem tartom helyesnek, hogy ezen műhelyek egészen fiatal erők vezetésére bízzanak a nélkül, hogy azoknak a helyes irányt megjelöljék. Ennek volt tulajdonítható, hogy a rözei műhely haladása a múlt évben nem elégitette ki a közvetlen érdeklődőket.

A nagyobb tájékozottság, izléséretet meghozta már ez évben gyümölcseit, s az 5 tanonc buntoraszalatos munkáit a szorgalom s a rajzbani jártasság feltétel nélkül meglátszanak. Megjegyzem, hogy a tapasztaltak után meggyőződésem, miszerint az ifjak csak úgy fognak szakműhelyekben segéd vagy üzletvezetőkként alkalmazást kapni, ha a polgári iskola 6-ik osztályának bevégezése után legalább egy évig szakadatlanul foglalkoznak még a tanműhelyben az asztalossággal. Az intézmény jó hírneve érdekében szükségesnek bizonyul még az erkölcsi kényszer alkalmazása is a cél elérésére.

A kereskedelmi szakoktatást szomorúnak tapasztaltam. Egyetlen órában hetenként levelezés, számtan s fogalmazás tanítatik. Könyvtel pedig egyáltalán nem. Ez irányban sürgős intézkedéseket javaslok tenni illetékes helyen.

A műipari mintalapok 1—2 füzetét kérem megküldeni az asztalos ipartanműhely részére.

Ratkón a városi előjáróság lekötöztető támogatása mellett értekezletet tartottam az ipartestület létesítése érdekében. A hozzám intézett kérdésekből méltán vonhatom azt a következtetést, hogy az új ipartörvény végrehajtása érdekében bizony kevés intézkedés történik. Csak azt akarom felhozni, hogy e városban a szegődtesés, szabadtás a régi

szokás szerint a társulatoknál történik, s az illetékek szedése ugyancsak divatozik, továbbá, hogy betekintést vettem egy társulat alapszabályaiba, melyek 1874. július 7-én 11.265. szám alatt erősítették meg, s melyek 18. §. II. e) pontja a segédek beiratása, s a tanoncok felvételénél bizonyos díjak szedését határozottan megengedi. Ez a törvényellenes pontja az alapszabályoknak az iparhatóság által már rég felfüggesztendő lett volna, illetve a társulat kötelezendő, hogy alapszabályait módosítsa, s a jóváhagyás iránt terjeszse elő a magas miniszteriumnak. De továbbá kiténik a fenti állítás alapossága még abból is, hogy a lefolyt egész év alatt iparhatósági megbízott e vidéken nem járt. A testület létesítése meg nem kísértetett, hogy az önálló iparosok névjegyzéke, tanoncrajstrom egybe nem állítottott stb.

Hála az előjáróság ismételtén kiemelendő jóakarata buzgóságának, a testület létesítése iránt alapos reményem van. A községben 60 mestere van az adórajstrom szerint. Ezek közül mintegy 20 vett részt az értekezleten, s hozzájárulását megígérte.

Az ipariskola szervezése csekélyebb nehézséggel lesz keresztülvihető. A tanoncok ugyanis már ez időszert is heti 4 órában részesülnek ismétlődő oktatásban. Még a rajzoktatás szervezése kívánatik, s illetve az ipartanodai bizottság megválasztása, hogy az ügynek szóvivője kerüljön, mely a jövő év elején való az ipariskolának megnyitását előkészítse, biztosítsa.

Pontos ügyre hívták fel általam e helyütt a kereskedelmi kamara figyelmét. A hrussóvölgyi viaszkereskedők panaszára, mely a közlekedési utak tarthatatlan állapotára vonatkozik. Részletesebb jelentést kértém irásba a kamarához benyujtani.

A város, mint regale tulajdonos, kéri a kamarát azon min. rendelet másolatban megküldésére, mely kimondja hogy szesz vagy pálinka 50 literen alóli mennyiségben egyik községből a másikba az utóbbi község regaletulajdonosa vagy bérlője belegegyezése nélkül át nem vehető, tehát maga a cselekmény regaleconkításnak mondható.

Végül felkértem a helybeli kalló és esertő tulajdonos társulatok képviselői által a reájuk életkérdés fontos-ságával bíró viz használati jog élvezetének eltűntése iránt kelt panasz ügyében közvetíteni, mit meg is tettem.

A rimaszombati ipartestület létesítésére már az okból is nagy súlyt kelle fektetnem, mert a megye minden városában, hol e kérdéssel foglalkoztam, észleltem, minő érdeklődéssel néznek az iparosok a rimaszombati hasontermesztető mozgalom eredménye elő.

Rimaszombatba érkeztemkor ez az ügy foglalkoztatott tehát legelőbb. Átvettém Kovács József kamarai kültag és városi tanácsnok utórol az ipartestület létesítését. Kivánók névjegyzéket, melyből kitént, miszerint 334 képesített iparos közül 238 ohajta a testület alakulását.

Miután a törvény által kívánt $\frac{2}{3}$ ad többség ekként biztosítva van, előterjesztést tettem az iparhatóságnak a testület alakulának kimondása, s szabályokat megalkotó közgyűlés egybehívása iránt.

A hozzám intézett, s az ipartörvény végrehajtására vonatkozó felvilágosításokat kívánó kérdésekre megadtam a feleleteket, s egyáltalán oda hattam, hogy az ipartestület tevékenységének megindítása elé gördíthető akadályokat lehetőleg elhárítsam.

Dr. Kovács Gyula, kamarai titkár.

Fővárosi levél.

Az aranyos, játszi napsugár csalogatólag integet be kiesiny szobám ablakán, s bújbjos dolgokat mesél a megújult természet szépségeiről. Lehetetlen ellenállani hívó szavának. A főváros lakosságának apraja-nagyja siet a szabadba, a virágillatos sétányok s a kies városliget felé. Tartsunk velők a mosolygó május egyik délutánján, s tegyük egy sétát a pázsitos, lombos városligetbe.

Nyüzsgő emberáradat hömpölyög az Andrássy-ut pompás palotaszorai mentén. A lakosság minden rétege képviselve van. Bizalmas közelségben halad egymás mellett az ünneplő ruhába bujt utazaseprő és a büszke városi tanácsnok; a szurtos cseh házmesterné feszletlenül surlódik a szomszéd palota eziczomás delnőjéhez. Mindazáltal a kik legnagyobb lábon élnek azok vannak legkevésbé talpon, mert hát őket egy-egy feltűnést keltő a la Daumont fogat szállítja végig a puha faburkolatu uton.

Egy helyütt termetes családapa görög előre minden tekintetben méltó életparájával. Mosolyogva hajtának tova mellettük az egymást sürő követő omnibuszok libériás kocisai, rá sem hederítve a palcaemelgetés és zsebkendő lengetésre, melylyel megállásra intik őket. Csak nem veszőlyeztetthetik a csekély viteldijért rozoga járművetek. De ime, közel egy kocsi, melyen csak egy hosszuhaju, jellegzetes arcu férfi ül, a ki észrevéve a házaspár kétségbeesett intgetését, megállítja a kocsi, s udvariasan helyet enged a beszállóknak. Forró szuszogás, azaz hogy köszönet jutalmazza sziveségeért. Pedig valóban senkinek sem hihihete volna, hogy azokat a szegény párakat, melyek szörnyű erőfeszítéssel indítják utnak a kocsi, ennek a keserves megpróbáltatásnak teszi ki az állatvédő — Herman Ottó.

Szűszke és barna apróságok egész serege törekszik a zöldbe, dajkák és pesztoukák (oh édes hazai szó!) karján vagy oldalán, némelyik még kényelmes fonott kocsiában, többnyire fegyveres — kíséret mellett. Vidám nevetésük zenéje belejátszik a liget felé tartó katonabanda népszerű indulójába, melyet a csapattal lépést tartó mesterinasok utemes füttyölése kísér. Az a halvány képű, böcsött szemű kis leányka, ki egyik gyönyörű palota első emeleti ablakából sóvárog tekint ah a mozgalmas utra. Élénk mosolyra derül, mikor a nagy dobos, — tréfából-e vagy véletlenül — egy pajkos utzagyerek orrát meglegyinti a hatalmas dobverővel.

E pillanatban morajló zaj keletkezik s hatol lassanként előre. Mindenki visszafordul, kíváncsian tekintve az ut elejére, hol a tömeg, mint vízataros sürű felhők, egymába olvad s dörgő éljenzéssel, kalaplengetéssel üdvözlí — uralkodóját. A legelső magyar ember, fenséges leánya oldalán, nyájás mosolylyal hajol ki az udvari kocsiából s buzgó viszonzozza az üdvözlést. Szemmel láthatólag jólesik tapasztalnia hű népének szeretetteljes hódolatát. Gazdag egyenruhájának aranyáról még a napsugár is fényesebben tükröződik vissza, az a napsugár, mely a három halom és a nagy folyam földjét büszkén ragyogja be. Hazaszeretet és a Felség iránti hűség: ezek azon jelszavak, melyekben e szép haza minden polgára — dicsőség érte Istennek és nekik — egyetért, s koll, hogy egyetértson.

Az udvari kocsik a képzőművészeti társulat díszes palotája előtt állapodnak meg. A jogaras király meglekint az eset fejlődésének legújabb remekművét, mely előtt néma elragadtatással áll meg a szemlélő. A terem üvegfedelén át a derült tavaszi napfény szelvény egyenletes világításba tartja a képet, mely „Mozart utolsó perceit“ ábrázolja. Remekmű, mely beszél, s beszél a lélekhez megható szavakkal. A haldokló mester, Mozart megtört alakja, a hosszas szenvedéstől halovány arcz, melyet a lenyugvó nap sugara gyöngéden megvilágít, a szemekben utolsó lobbanó beteges fény meleg közvetlenséggel hatnak reánk. Szinte mi is hallani véljük a requiem gyászos hangjait, melyet a haldokló barátai énekelnek.

Míg a mestermű számos más szépségének szemléletében merültünk megzaporodott a sétáló közönség. Csakhamar a különféle stílusú villák mellett haladunk el, s egyre tisztábban látjuk a liget bejáratánál 40 méter magas szálfa lüszkő nemzeti lobogót. S a mint ettől balra a tarka saudolinokkal ékes tótükröt megkerüljük, az élénk, mulatni vágyó néptömeg ellenállhatatlan ragad magával a látványosságok felé. Emitt a bátor Miss Cora végzi izgalmas mutatóváltványait a sivatag királyával, amott egy kigyószelídítő-leány éjtől bámulatba ezekre rugó közönséget. Terébélyes fa alá épített bódéja előtt tréfásan szónokol egy talian: „Tessék tessék besétálni, itt látható az óriás kigyó, fejtől farkáig 5 méter, farkától fejéig 5 méter, összesen 10 méter hosszú.“ Majomszínház és bábszínház csoportok és költőtanácsok egymást erik, s kivált a gyermekvilág részéről élénk látogatottságnak örvendnek.

Az illatos fenyőfák között bolyongókra lassanként ráborul a csendes tavaszi est. Hirtelen szikrázó röppentyű sávit fel a légből, millió színes, csillagá pattanva a magasban. A híres Sturver tűzijátéka veszi kezdetét, szemkápráztató látványt nyújtva, tapsokban nem fukarkodó közönségének. Számos szobrász-művészeti mutatóváltvány dícséri mesterét, ki a pyrotechnika legújabb vívmányait érvényesíti előadásáiban. A Vezuv kitérője az utolsó tableau, melynek színpompája minden képzeletet felülmul.

A tündéri fényben uszó liget százados fűn tarka lampionok gyulnak ki. Ezek és a méla hold ezüstös világánál lassan sétál vissza a városba az ünnepi közönség egy része, míg más része valóságos harezot viv az omnibuszok és közúti kocsikért. Természetesen inter multos litigantes — a kocsitulajdonosok örülnek.

Kármán Zoltán.

Tanügy.

A Rozsnyó-egyházmegyébe kébelezett Várgede-Kishont esperességi ikerkerületék római katolikus tanító-köre folyó évi május hó 6-án Várgede község róm. kath. iskolájában délelőtt 10 órakor rendes gyűlést megtartotta, melyen a főt. egyházmegyei elnök-esperes- s plebános urak és számos tag volt jelen.

Ezen gyűlés főbb tárgyai voltak:

1. Ünneplés szentmise után mintatanítás a mennyisegtanból, tartotta Simon Endre várgedei tanító. — Iskolaszerek megtekintése.
2. Az 1885. évi országos tanszerkiállításán szerzett tapasztalatokról értekezett Timkó Mihály rászombati tanító.
3. A központ által kitűzött dolgozatok: „Miképen nevelje a tanító a gyermekeket, hogy a szellemképzés a test fejlődésének hátrányára ne legyen?“ beszédetvén, az felolvasatott.
4. Felolvasatott a gömörmezei tek. kir. tanfelügyelőség központi elnök. a gömörmezei közművelődési egyesületétől stb. beérkezett felhívások.
5. Penztárnok jelentése.
6. Rozsnyói tanszerkiállítás.
7. A központi gyűlése megválasztott két képviselő.
8. Indítványok.

Ezek végzetével az ottani fürdőhelyiség éttermében rendezett közebédet, kedélyes társalgás és toasztokkal fűszerezetten költötte el az egymást hön szerető barát és pályatárs. Rimaszombat, 1886. évi május hó 10-én.

Benkó János, tanító és egyleti jegyző.

Meghívás.

A „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület“ rimaszombati körének választmányi tagjait tisztelettel felkérem, hogy a folyó évi május hó 16-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor, itt helyben a városházánál tartandó választmányi ülésben megjelenni sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1886. május 14.

Csider Károly, választm. elnök.

Hírek és vegyesek.

Esküvő. A városunkban is előkelő rokon összeköttetéssel bíró Bornemisza Ilona kisasszonyt, Bornemisza József mezőkeresztesi ref. esperes-lelkész leányát a hó 9-én vezette oltárhoz Huzshty Béla vasúti tisztviselő.

A rimaszombati dalárda, a ma egy hete tartott rendkívüli közgyűlésén, Dapsy Vilmos nyugalmazott kuriai bírót egyhangulag választá meg elnökének.

Beiktatás. A derenyessényi ág. hitv. ev. egyház folyó hó 9-én ünneplte újonnan megválasztott lelkészének t. Buzák István urak beiktatását. A beiktatást az alesperes és Honéczy újvárosi lelkész közreműködésével maga Terray Gyula főesperes ur végezte, ki szívhez szóló és emelkedett beszédben rámutatott azon tulajdonokra, melyekkel az evang. lelkésznek bírnia kell. Ezek a tudományossággal párosult nyújasság, a lankadatlan kitartás és ügybuzgóság, végül pedig a szilárd jellem és a szeplőtlen élet általi jó példaadás. Nagy hatást keltett beszéde végén figyelmeztette lelkész-társát, hogy drága hazája iránt is szent kötelességei vannak, melyeket teljesíteni el ne mulassza. Majd átadván neki a kulesot, a szentírast, a kelyhet és az ágendát, a választást megerősítettnek nyilvánította. Ezután a beiktatott lelkész tartá mélyen ártérzet szónoklatát, a melyből nemcsak szép reményekre jogosító képzettségéről, hanem tántoríthatatlan hazafiságáról is meggyőződhetünk. Magyar vagyok — mondá többek közt, — hű akarok maradni azon hazához melyben születtem s a mely táplál, kész vagyok érte életemet s mindenemet feláldozni; s éppen azért óhajtom és kívánom,

hogy egyházam is ezen érzettől áthatva, egyedül e hazához ragaszkodjék s boldogságát egyedül itt keresse. Az isteni tisztelet végeztével dusan terített asztalhoz ülünk, s természetesen, hogy felköszöntőkben sem volt hiány. Az első fő-esperes mondotta, éltetvén a királyi családot; — majd Valentin alesperes az egyházat éltette, mely a választás alkalmával bebizonyította azt, hogy a jó uton akar haladni, amennyiben meggyőződésed egy rajongók izgatásainak daczára, érvényre tudta emelni. — éltették még az alesperest, az új lelkészt, az esperességi felügyelőt stb. Altalában az egész ünneplés, jó benyomást tett minden igaz hazafira, örült szívünk, midőn láttuk a magyarság diadalát, ápolja az elhittet magot lelkész és tanító szorgalmával és kitartással, hisszük, hogy ez nemsokára megtermi áldásos gyümölcsét.

Halálozás. Dr. Veres Samu tanárt, lapunknak buzgó belmunkatársát, súlyos családi gyász érte. — Egyetlen fiacskája: Márton, a család öröme és reménye a hó 14 ikén elhunyt. — A család fájdalmát enyhítvén azon általános részvét, mely derék munkatársunk bánatában osztozik, a kisdud nyugalma pedig legyen zavartalan!

Halálozás. Szentmiklóssy Andor, megyénk egyik legtekintélyesebb családjának közszertetben álló tagja egy végzetes ugrás alkalmával látat elterte, s bár az amputatio gyógyulással kecsegtette, a lelkiismeretes orvosok, a szerencsétlen férfi meggyűlést nem volt. A család következő gyászjelentést adott ki: „Primóczy Szentmiklóssy Pál Szentmiklóssy János Szentmiklóssy György, Szentmiklóssy Sándor és neje Valyi Ida, Szentmiklóssy Erzsébet és térje Valyi Kálmán gyermekeivel, egy a nagyszámu rokonok és ismerősök nevében is, fájdalommal jelentik szeretett testvérük, sógoruk, illetve nagybátyjuknak Primóczy Szentmiklóssy Andornak, folyó 1886. évi május hó 11-én esti 7 órakor élete 54-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. — A megboldogult hült tetemei f. évi május hó 13-án d. u. 4 órakor Kálósán fognak a r. kath. vallás szertartásai szerint az örök nyugalomra tétetni. — Beke poraira!“

Magyar temetés Murányban. Megelégedésünkre szolgál azon hír, hogy Kochen Lajos hercegi főerdész elhunyt kis gyermeke magyar énekek zengedése mellett temetett el. Illő is, hogy az egykor nagy hazafias szerepléséről híres Murányallya hazafias érzületéről oly szép tanujelt ad. Dícséretére válik ez ottani magot sok tekintetben kitüntetett tanítónak, valamint a főerdésznek is, ki dän szültesének daczára, nyelvünket előszeretettel tanulja, gyermekei nevelését csak magyar nevelőre bizza és új hazája iránt való őszinte ragaszkodásáról, mindenkor meglepő bizonyítékokat nyújt.

A rimaszombati tornaegyesület alakuló közgyűlése ma (vasárnap) d. e. 10 órakor a városház tanácstermében lesz. Az alapszabályok tárgyalásán és a tisztviselők s a választmány megválasztásán kívül egy nagyobb bizottság fog az atletikai ünnepély rendezése céljából ugyanakkor megalkulni. Rimaszombat derék ifjusága bizonyára kivétel nélkül sorakozik az egyesületbe.

Tavaszi mulatságok. A helybeli eszmadia-ifjuság ma délután 3 órakor majalist rendez a „Széchenyi kert“ben a rimaszombati tűzoltó-egylet zászlójának javára. — Lo s o n e z on az állami gymnasium növendékei a hó 24-ikén tartják tavaszi mulatságukat.

Idegen szerzetesek. Dr. Schopper György rozsnyói püspök — mint a fővárosi lapokban olvassuk — azon kérelemmel járult a király elé, engedtessek meg neki az általa közel 200000 forintot emelt rozsnyói gyermek seminariunom a hazánkban törvényhozásilag be nem fogadott lazaristák vezetésére bizni. Azt tartjuk, hogy magyar papok vezetésére s felügyeletére nagyobb garantiát nyujtana szeminariumi növendékeknek egy vallás-erkölcsi mint főleg hazafias nevelésre nézve, mint oly külföldi szerzetesekké, kiket törvényhozásunk jónak látott nem acceptálni.

Athletika ünnepély lesz pünkösöd másodnapján, számos kiváló s országosan ismert bajnok közreműködésével. A program szerint lesz focipéd-verseny, futó-verseny, ugrás, súlyemelés, súlydobás, boxolás. A pálya a marhavásártéren van kiszemelve. Mihelyt a tornaegyesület megalakul, a bizottságok megkezdik működésüket.

Ipariskola bezáratása. Mult évi 43-ik számunkban jeleztük, hogy Tiszolcz városa az ott két év óta sikeresen működő állami iparos tanoucziskola ellensúlyozása, illetve megsemmisítése céljából községi ipariskola felállítását határozta, s azt nyomban szervezte is. Mivel ezen új iskola szervezésére az ipartörvény értelmében szükség nem volt, főleg pedig mert Tiszolcz város közönsége ezen felesleges versenyiskolát a kir. tanfelügyelő és iparhatóság tudta és beleegyezése nélkül léptette életbe, a kir. tanfelügyelő ezen zugipariskolát a szolgabíró által bezáratta, s az illető tanítókat és szülőket ellen a szabályszerű büntetést alkalmaztatta. Tiszolcz városa ez ellen felfolyamodott a miniszteriumhoz, mely azonban — mint előre látható volt — a kir. tanfelügyelő intézkedését tudomásul vette, ez által ott egy második, városi ipariskola szervezésének elejét vette, s mennyiben a város köteles most az állami ipariskola fentartásához hozzájárulni, ennek további sikeres működésére újabb akadályt remélhetőleg nem górdítenek már a tisztolcziak.

Közművelődési mozzanat. A nép erkölését és kedélyét megemelő, szellemi fejlődését elősegítő hatását ellensúlyozására legnevesebb írónk közreműködése mellett megjelenő „Jó könyvek“-ből a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur megyénk népkönyvtárai számára a két év előtti szétosztott 2000 példányhoz újabbban 4000 példányt küldött, melyeket megyénk kir. tanfelügyelője 180 iskolának osztott szét. Ezzel ott is megvetette egy népkönyvtárnak az alapját, hol az még nem volt. A továbbfejlesztés, gyarapítás az iskolaszékek s tanítóik dolga, kik annak módját bizonyára megtalálják. A kis Szutorban több száz kötetre megyen az iskolai- s népkönyvtár kötetekének száma. A mi itt egy ember kitartó buzgóságának sikerült, sikerül másutt is, ha a jó magot kellőleg gondozzák. Az iskolai s népkönyvtárak ügyét ajánlhatjuk a gömörmezei magyar közművelődési egyesület központi és vidéki választmányainak is szives felkarolásukba, a mint ezt az alapszabály is egyik feladatául, illetve a hazafias gondolkodás és érzelmeik terjesztésének egyik eszközüel ki is jelöli. Jól tudjuk, hogy a nevezett egyesület még mindig az alakulás stádiumában van, s egyelőre, a mi helyes is, taggyűjtésre s anyagi eszközeinek fokozására fordít kiváló gondot. De magyar népünk szeret olvasni, s mivel még kevés hazafias népkönyvtár, csekély áldozattal lehetne ezen hazafias egyesület

áldásos működését, megynéknék épen azon részében feltüntetni, melynek lakossága eddigelég alig van képviselve a tagok között.

Aggteleki barlang. A Kárpát-egyesület a barlangot örökberbe vette és most nyugodtan végezheti a szükséges munkálatokat a barlang belsejében, a mennyiben részére az örökáron való megvétele is szerződésileg biztosítva van. A barlang felmérése mellett a belső munkálatok is gyorsan haladnak és néhány nappal ezelőtt létre jött az áttörés a régi barlang végéből az új barlangáiba miáltal a látogatás tetemesen megkönnyített. Egy második kijárási elkészítése augusztusig majdnem bizonyosan várható, a kijárási lehetőség a Kárpát-egyesület kirándulása alkalmával, augusztus 21-én, fog ünneplésesen megnyitvatni.

Színészet.

Bács Károlynak városunkban működő jól szervezett színtársulata valóban mindent elkövet, hogy a közönség igényeit teljes mértékben kielégítse; és örvedetesen s jól esik feljegyeztünk, hogy ez sikerül is, bár a közönség méltánylása nem minden előadás alkalmával nyilatkozik oly mérvben a milvenben ezt mi egy ily társulat irányában, mely fontos kulturális missióját híven és elismerést, s pártolást érdemlőleg tölti be. — tapasztalati szeretők.

Keddén, május 11-én, a „Balkirálynő“ Berezik Árpád egyik legsikerültebb egy felvonásos vígjátékában mindenekelőtt Gyurman Alice kisasszony finom játékát illeti a legnagyobb elismerés. A kisasszony kellemes, rokonszenves egyénisége maga eléggé vonzó és szorgalmas tanulmányra valló játéka szép jövőt jósol neki. Fábrián az érdekhajbász rouét — minthogy szerepét jobban betanulta és Nádayt jól megfigyelte — sokkal több szerencsével és sikerrel személyesítette, mint az ugyanazon este előadott „Gringoire“ című szerepét, mely pedig összes hatása a színpadi szavalat kellemére és képességére van alapitva.

Szerdán — május 12-én — a „Sabin nők elrablása“, egy Schönthay Pál és Ferencz után magyarosított német bohózat, melyet egyedül a vidéki színészet tart manapság a műsoron. — adatott elő, kevesebb sikert aratva, mint a mennyit a komikus situációkban és ötletekben gazdag mulatató boldogság uegérdemel. Ugy látszik, e darab különleges színi talentumok számára iratott, mert míg tavaly egy ily társulat, mely két jó tagnál többel alig rendelkezett, valódi színi bravourral játszta e bohózatot, addig a Bács kitűnő társulata — mely a vidéki társulatok között ritkítja párját, csak alig-alig volt képes megmenteni s a közönség élvezetét biztosítani. — Bács ismert figyelemre-méltó rutinja, Róza Rózsika — kinek szeretetreméltó természetessége sok tapsot aratott. — Völgyi Gyula, kinek ez estén legnagyobb érdeme és hibája volt, hogy nagyon is igyekezett a túlzásokat kikerülni — tüntek ki ez estén.

**Csütörtökön — május 13-án — „Egy magyar huszár-
kaplár Beesben“** című németből fordított sikerült életkép került színpadra. Ez élvezetes és mulatató est dícsősége nagyon megoszlik színészeink között, a mennyiben a játék őszhangját egyiránt komoly igyekezettel, művészettel és szorgalommal teremtették meg. Erdei Berta k. a. csinos, kellemesen esengő dalait sűrű tapsviharral „ujrátza meg a jökdre hangolt közönség, s Róza Rózsika, Kuthyné, Komjáthy, Fábrián és Aradi — ki sok ügyességgel személyesítette a „gemülich“ bécsit — az előadás sikerét teljesen biztosították.

Pénteken „A koldus diák“ Millöcker dallamos, kedves operettje került színpadra rendkívül csekély számu közönség előtt, a mi derék színészeinkre igen lehangolólag hatott. — Tisztai — Allendorf ezredes — néhány ügyes couplet-val meglehetősen erőteljes czélzásokkal meg is bosszulta a játék őszhangját egyiránt komoly igyekezettel, művészettel és szorgalommal teremtették meg. Erdei Berta k. a. csinos, kellemesen esengő dalait sűrű tapsviharral „ujrátza meg a jökdre hangolt közönség, s Róza Rózsika, Kuthyné, Komjáthy, Fábrián és Aradi — ki sok ügyességgel személyesítette a „gemülich“ bécsit — az előadás sikerét teljesen biztosították.

„A szerelem rózsalánca
Kössön össze én velem,
Legyen a tied virága
Jusson a tövis nekem“

riadó taps felett, és Völgyiné figyelemre méltó szép hangja, mely magasabb iskolára vall, elismerést érdemel. Ma szombaton Jókai híres színműve a „Fekete gyémántok“ került színpadra, mely elé közönségünk nagy érdeklődéssel készül. Lapunk zártakor úgy értesülünk, hogy minden hely el van foglalta. Kritik us.

Hivatalos közlemények.

Rimaszombati kir. tszék elnökétől.

Pályázati hirdetés.

550. sz. — A vezetésem alatti kir. törvényszék területén lévő rimaszécsi kir. járásbírósnál megüresedett 240 frt évi fizetés 40 frt lakbér s ruhailletményvel javadalmazott segédzolgái állomásra ezennel pályázat nyitattik; felhívtnak ennelfogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtnak, hogy életkorukat, a magyar állam területén honpolgári jogosultságukat, nemkülönbén a cs. és kir. hadseregben illetőleg m. kir. honvédségnél töltött szolgálati idejüket igazoló okmányokkal felszerelt és kellőleg bélyegzett az 1873 évi II. t. cz. értelmében elsőbbséggel bíró altisztek pedig bélyegtelen folyamodványukat jelen hirdetésnek a „Budapesti Közlönybeni“ harmadik közzétételétől számítandó 42 nap alatt hozzám annál inkább nyujtsák be, mivel a később érkezettek figyelmen kívül foguak hagyatni.

Fornét Jenő, kir. tszéki elnök.

Értesítés.

186. sz. — A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszterium megküldte a kamara könyvtárának az „Adressbuch deutscher Exportfirmen“ című munkát.

E jeles és a legújabb adatok alapján szerkesztett művet azon megjegyzéssel ajánljuk a t. kereskedő- és üzletkörü szives figyelmébe, miszerint a munka a kamara hivatalos helyiségében a közönség használatára rendelkezésre áll; nemkülönbén írásbeli megkeresésekre a kamarai iroda készséggel szolgál a szakbeli czégek jegyzékével.

Miskolcz, 1886. május hó 8-án.

A kamara elnöksége:

Radvány István, elnök. Dr. Kovács Gyula, titkár.

A rimaszombati meteorologiai állomás megfigyelései 1886. május 6-12. napjain.

Műszerek: 1224. számú Kappeller-féle barometer; 716. és 717. számú Kappeller-féle hőmérők; szélvitorla. esőmérő.
Megfigyelési idő: reggel 7. délután 2. este 9 óra

A barometer állása ugyanezen órákban (0-ra redukált légnyomás) a 700 milliméteren felül:

A barometer állása ugyanezen órákban (0-ra redukált légnyomás) a 700 milliméteren felül:		A száraz hőmérő (Celsius szerint) állása ugyanakkor:			
6-án 41,9	39,8	39,7	6-án 2,75	7,00	3,35
7-én 42,1	43,2	43,0	7-én 1,20	12,10	7,60
8-án 42,9	39,8	39,4	8-án 3,45	13,35	7,55
9-én 40,6	38,5	37,6	9-én 7,10	14,70	10,50
10-én 38,3	37,8	36,3	10-én 7,35	18,75	11,65
11-én 35,4	31,8	31,3	11-én 7,60	21,40	11,10
12-én 37,0	36,6	37,2	12-én 10,60	18,60	13,05

Heti közép légnyomás: 738,8 mm. Heti közép hőmérséklet: 10,04 C°.

Páraumós milliméterekben: Nedvesség százalékokban:

6-án 4,4	3,4	5,1	6-án 79	45	88
7-én 4,7	4,0	3,5	7-én 94	38	44
8-án 4,2	5,1	5,0	8-án 71	44	65
9-én 5,6	6,1	7,2	9-én 74	50	75
10-én 6,5	4,9	6,4	10-én 86	31	63
11-én 6,5	7,3	9,4	11-én 83	38	95
12-én 9,3	10,9	10,8	12-én 98	69	97

Heti közép: 6,3 mm.; — 69%.

E héten: felhőtlen nap nem volt. derült három; a felhők alakja: halmos négyszer, réteges hatszor. fűrthalmos négyszer, réteghalmos kétszer, esős négyszer lett megfigyelve. Csapadék (május 6. 9. 11. 12-én) alakja: eső—33,4 mm. Dér háromszor május 6. 7. 8-án. Jégeső, villámlás. menyörgéssel 12-én.

Szél megfigyelve 19-szer; még pedig: É—2 ÉK—2. K—1. DK—1. D—2. DNy—4. ÉNy—7 ízben. 1 foku 10-szer, 2 foku 5-ször, 3 foku 2-szer, 5 foku 2-szer.

Virágzásban vannak: vadgesztenyefa, pongyola fanzár; galambbegy. festő kőmag. mezei csekesz, mezei szársa.

Lombjukat teljesen kifejtették: a gyertyánfa, szilfa. égerfa. a fűzék nagyobb része, kis és nagylevelű hársfa. fürtös és fai bodzafa. orgonafa. kecskerágó. vadgesztenyefa. kányafa. zelnice. cseresznye. meggyfa. mogyorófa, somfa. alma-, körte-, szilvafa. hályogfa. juhárfa.

Rimaszombat, 1886. május 13. **Fábr János.**

Felelős szerkesztő: **LŐRINCZY GYÖRGY.**

Magán-hirdetések.

Magyarország leghiresebb s legrészletesebb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt ad; tüdő-, hörgőbántalmaknál, húgycsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógyszer kepez. mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvizbérlnél **Nyiregyháza**; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a Losonezi-utca 47. szám alatti ház, mely 3 szoba, konyha, kamara, záros fatartó és nagy kertből áll, azonnal bérbe kiadó. Értekezhetni: **Benyo Béla** kereskedésében.

Divatárusnői jelentés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, miszerint lakásomat **Budapestről Rimaszombatba tettem át**, s elfogadok mindennemű **női- és gyermek kalapok készítését és díszítését a legújabb divat szerint**, valamint nagy választékot tartok **bécsi és párisi kész női-, leány- és gyermek-kalapokból**; ugyszintem mindenféle **főkötők-, fejdíszek-, gyász- és menyasszonyi kellékek- és ezikkek**ből a legjutányosabb árak mellett. — A n. é. hölgyközönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

2—* **MAJOMI JULIA**, divatárusnő.

Lakásom: Rimaszombat, Losonezi utca 14. sz. a.

ANDRIK SÁMUEL,

kályhagyára

Tamásfalán, (u. p. Rimaszombat.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) **mindenféle alakú, nagyságu és színű, saját gyártmányu s közzennel is fűthető kész, raktáron levő**

eserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. — Megrendelések pontosan teljesítetnek.

2—* **Andrik Sámuel**, kályhámester.

TRUBINT LUKÁCS

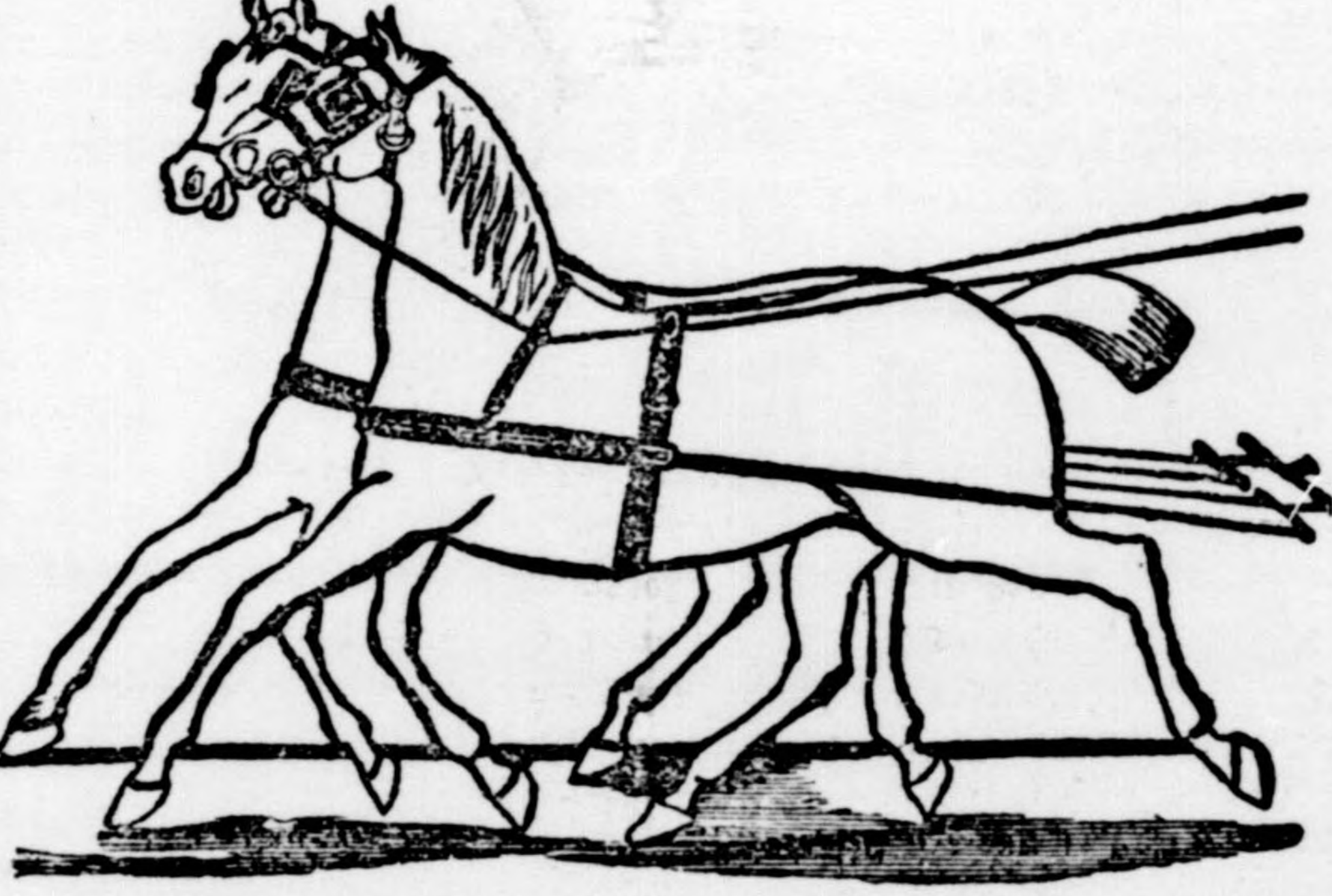
szíjgyártó-mester Rimaszombatban

Alulírott, ki Budapesten az országos hírv. Ma. schön-téle üzletben mint első segéd több éven át foglalatokodtam, és az 1885 évi országos kiállítás alkalmával mint **jury-tag** működtem, ajánlom kellően berendezett **szíjgyártó üzletemet**, minden e szakmába vágó ezikkekben, ugymint: **koeszívő-lószerszámok** minden izlésnek megfelelő alakban és árban továbbá **nyeregek** s ahhoz tartozó **lovagló-lószerszámok, istálló-szerek**, mindennemű **aezélzablák, jöminőségű vadásztáskák, utazó-bőröndök é iskolai könyvtáskák, lovagló-, vadász- és hajtó-ostorok, lótarakok és pokröczok, különleges**

bőr-pénzszerszények, sarkantyúk, angol ló-orvosságok, ló- és tisztító-kefék s egyéb lószerszám s nyereg-tisztítószerek, hámkra ezimer- és monogrammok.

Nemkülönben a es kir. és a m. kir. honvédség katonai tisztikar szabályszerű **nyereg-zerszámait** rendelés után legpontosabban eszközöltetnek.

Figyelmeztetem még a nagyérdemű közönséget arra hogy **ismert egyéneknek 4 havi hitelt nyitok, sőt havi részletfizetéseket is elfogadok.** Elvállalok minden fentemlített tárgyakra vonatkozó — **mindig újévkor fizetendő** — ja itásokat, valamint különleges megrendeléseket levél vagy szóbelileg. Pontos és jó kiszolgálásért kezeskedem.

A nagyérdemű közönség szives megrendelését kérve, maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1886. május 15.

1—* **TRUBINT LUKÁCS**, szíjgyártó

Lakváltoztatás.

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a tavaszi évadra a legújabb divatu ke mékkel jól felszerelt

férfi-szabó üzletemet,

mely eddig a temető-utczában volt, **folyó évi május hó 1-től a főter, 11 sz. alatti Ethey Frigyes-féle házba tettem át.**

Együttal felhívom mindazok figyelmét, kik jó kelméből, divatszerű öltözéket ohajtanak jutányos áron, szerencsétlenségük megrendeléseikkel.

Ugyanott mindenféle **kész férfi- és gyermekruha** is kapható.

Vidéki megrendelések, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rimaszombat, 1886. május 5.

2—* **MAJOROSY M.**, férfi-szabó.

Lakváltoztatás.

Tisztelettel hozom Rimaszonbat városa és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására, hogy a több éven át a főteren volt

bádigos műhelyemet

folyó évi Szent-György napjától **Tompa Mihály-utca 19. sz. alatti saját házamba helyeztem el.**

A szolgáltatomat igénybe venni ohajtók, sziveskedjenek ennélfogva engem jövőre ott felkeresni. Rimaszombat, 1886. május 10.

SARINAY IGNÁ CZ, bádigos mester.

„István főherczeg“

elsőrangu szálloda.

Van szerencsém a főbb uri rendek- és a t. ez. utazó közönséggel tudatni, hogy az „**István főherczeg**” szállodat **Budapesten, Ferencz-József rakpart** a magyar kir. tudományos akadémia közelében atvettem és semmi költséget nem kiméltem, hogy ezt teljes új berendezés megszerzése által egy elsőrangu szálloda magasságára emeljem és ezáltal ennek régi hírnevét továbbra is megszilárdítsam. Midőn tehát szállodat a főbb uri rendek és a t. ez. utazó közönség kegyes figyelmére ajánlom, főtörekvésem lesz, a t. vendégeim meglegedését olesóság, tisztaság és pontos kiszolgáltatás által megnyerni és megtartani s ennélfogva kérem új vállalatom támogatását.

Mély tisztelettel

3—4 **FRANCIS W.**, szállodatulajdonos.

Árverési hirdetés.

A Gömörmegyében, Fűrész (Pila) község határában fekvő kincstári birtok, nyilvános árverés útján el fog adatni.

Allománya: **belsőség 2980 négyzetöl, szántó-föld 652 négyzetöl, rét 1152 négyzetöl, legelő 63 négyzetöl, erdő 1132 négyzetöl, hasznavehetetlen 865 négyzetöl, összesen 6846 négyzetöl, vagyis 5344 hold.**

Az árverés **1886. évi junius hó 30-án délelőtt 9 órakor fog a tiszóczi m. kir. vasgyári hivatal helyiségében megtartatni.**

Kikiáltási ár 1000 frt o. é. Bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a.

Bővebb felvilágosítást ad az alulírt hivatal. M. kir. vasgyári hivatal.

Tiszolcz, (Gömörmegye) 1886. május hó 10. **Görgey Lajos.**

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI

egyesített

köszénbánya és iparvállalat részvény-társulat.

Ajánljuk

kitűnő minőségű hazai közzéterményeinket gyári-, gazdasági- és házi czélokra a legjutányosabb árak mellett.

Rendelményeket kérjük központi irodánkba **Budapest, Erzsébet-tér 3. szám alá intézni.**

6—10

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

370. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közzhírré teszi, hogy **Balázs János** végrehajtónak, **Körösy István, Judita és Emilia**, mint Körösy Nagy Judita örökösei végrehajtást szenvedő elleni 126 frt 50 kr. tökéketelés és járulékal ránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Horka község határában fekvő a horkai 19. sztkben foglalt 2/4 urb. telekből Körösy Nagy Juditát tulajdonjoggal illető s nevében álló 1/3. rész jutalékára az árverést 728 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fearebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi junius hó 8-ik napján d. e. 10 órakor Horka községben a közzégi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni foguak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 72 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1886. évi január hó 26-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. **Fornét, kir. tszéki elnök.**